

КЫРГЫЗ-ТҮРК "МАНАС" УНИВЕРСИТЕТИ
Гуманитардык факультети
Түркология Бөлүмү
Курстун программасы

www.manas.edu.kg

Курстун коду	Курстун аты (Кыргызча)	Курстун аты (Түркчө)	Семестр	Апталык саат	Кредит	ЕКТС
TUR-206	ТҮРК ЭЛ ДАСТАНДАРЫ II	TÜRK HALK DESTANLARI II	4	3 + 0	3	3

Курстун деңгээли	Бакалавр
Курстун түрү	Талаптуу
Координатор	Ага окутуучу Эсентур Кылычев
Курстун мугалими	Ага окутуучу Эсентур Кылычев
Курстун тили	Кыргызча
Жардамчылар	Ага окутуучу Др. (PhD) Уланбек Алимов
Аудитория	422 аудитория
Курстун максаты	Сабак студенттерди кыргыз турмушунун энциклопедиясы жана оозеки көркөм чыгармачылыктын туу чокусу болгон улуу "Манас" эпосу жана башка кенже дастандар менен жакындан тааныштыруу максатын көздөйт.

Колдонулуучу адабияттар

	Колдонулуучу адабияттар	Адабияттын түрү
1	1. "Манас" эпосунун тексттери:	Китеп
2	2. Манас. Семетей. Сейтек (Курама вариант), Фр., 1958-61.	Китеп
3	3. Манас (Сагымбай Орозбаковдун варианты боюнча), Фр., 1978.	Китеп
4	4. Манас (Саякбай Каралаевдин варианты боюнча), Фр., 1984.	Китеп
5	5. Ашым Жакыпбек. Теңири Манас, Б., 1995.	Китеп
6	6. Манас. Семетей. Сейтек (Түзгөндөр Садыков Ж., Садыков К., Кыдырбаева Р.), Б., 1999.	Китеп
7	7. Манас (Түзгөн Б. Жакиев), Б., 2007.	Китеп
8	8. М. Байжиев. Сказание о Манасе, Б., 2008.	Китеп
9	9. Манас, Семетей, Сейтек дастаны (Түзгөн М. Байжиев), Б., 2007; ж.б.	Китеп
10	10. "Манас" - героический эпос киргизского народа: Сб. статей. Ф., 1968.	Китеп
11	11. "Манас": Энциклопедия. 1-2-томдор. Б., 1995.	Китеп
12	12. Абдылдаев Э. "Манас" эпосунун историзми, Фр., 1987.	Китеп
13	13. Абрамзон С. М. Киргизы и их этногенетические и историко-культурные связи. Л., 1972.	Китеп
14	14. Айтматов Ч. Байыркы кыргыз рухунун туу чокусу. Китепте: Манас, 1-том, Ф., 1978.	Китеп
15	15. Айтматов Ч. Каралаев жөнүндө ой жүгүртүү. "Кыргызстан маданияты", 1974, 19-декабрь.	Китеп
16	16. Асанканов А., Бекмухамедова Н. Акындар жана манасчылар - кыргыз элинин руханий маданиятын түзүүчүлөр жана сактоочулар, Б., 1999.	Китеп
17	17. Ауэзов М. Киргизский героический эпос "Манас" // Мухтар Ауэзов. Собрание сочинений, т. 5, М., 1975.	Китеп
18	18. Байджиев М. В битве за истину, Б., 2001.	Китеп
19	19. Бакиров А. Историзм эпоса "Манас", Б., 1997.	Китеп
20	20. Бакчиев Т. Введение в Манасоведение. Б., 2008.	Китеп
21	21. Болджурова И. С., Шерстюк И. А. Краткая история манасоведение, Б., 1998.	Китеп
22	22. Ботояров К. Көөнөргүс мурас, Б., 1996.	Китеп
23	23. Жирмунский В. М. Введение в изучение эпоса "Манас". Ф., 1948.	Китеп
24	24. Караев О. Ранние сообщения о Манасе, Б., 1995.	Китеп
25	25. Киргизский героический эпос "Манас": Сб. статей. М., 1961.	Китеп
26	26. Кыдырбаева Р. З. "В начале было слово...", Б., 2013.	Китеп
27	27. Кыдырбаева Р. З. Сказительское мастерство манасчи, Фр., 1984.	Китеп

Колдонулуучу адабияттар

28	28. Кыдырбаева Р. З. Эпос "Манас": Генезис. Поэтика. Сказительство. Б., 1996.	Китеп
29	29. Кыргыз элинин оозеки чыгармачылык тарыхынын очерки, Фр., 1973.	Китеп
30	30. Молдобаев И. Б. Эпос "Манас" как источник изучения духовной культуры киргизского народа. Ф., 1989.	Китеп
31	31. Мусаев С. Манас: Научно-популярный очерк. Б., 1991.	Китеп
32	31. Мусаев С. Манас: Научно-популярный очерк. Б., 1991.	Китеп
33	32. Орозбекова Ж. "Манас" эпосундагы тулпарлардын көркөм образдары, Б, 1997.	Китеп
34	33. Поливанов Е. Д. Киргизский героический эпос "Манас". Б., 1999.	Китеп
35	34. Судьба эпоса "Манас" после Октября, Б., 1995.	Китеп
36	35. Судьба эпоса "Манас" после Октября: Сборник документов и материалов. Б., 1995.	Китеп
37	36. Энциклопедический феномен эпоса "Манас": Сборник статей. Б., 1995. (Ч. Валиханов, В. Радлов, К. Рахматуллин, М. Ауэзов, А.Н. Бернштам, Б. М. Юнусалиев, А. Салиевдердин эмгектери).	Китеп
38	37. Кыдырбаева Р. З. , Асаналиев К. Кыргыз адабий илиминин терминдер сөздүгү, Б., 2004.	Китеп
39	38. Кыргыз тарыхы: Кыскача энциклопедиялык сөздүк, Фр., 1973.	Китеп
40	39. Лорд А. Сказитель, М., 1994.	Китеп
41	40. Путилов Б. Эпическое сказительство, М., 1997.	Китеп

Жетишилчү жыйынтыктар

1	Студенттер семестр аягында эпосту өз алдынча түшүнүүгө, талдоого үйрөнөт. Алардын эпикалык чыгармаларга болгон көркөм-эстетикалык түшүнүгү кайсы-бир деңгээлге көтөрүлөт. Бул - келечектин түркологдору, алдыда сөз менен иштей турган адистер үчүн эң маанилүү маселелердин бири болуп эсептелет.
---	--

Курстун планы

Апта	Темасы
1. Апта	"Манас" кыргыз көчмөн цивилизациясынын эпикалык улуу мурасы. "Манастаануунун" предмети жана объектиси. "Манастаануунун" башка илимдер менен байланышы.
2. Апта	"Манас" эпосу - кыргыз маданиятынын руханий жана этникалык булагы. Эпосто чагылтылган исламга чейинки дини, кыргыздардын дүйнө туурасындагы байыркы көз караштары. Кыргыздардагы рухтардын түрлөрү.
3. Апта	Манасчылык өнөр. Манасчынын магиялык күчү. Манасчынын феноменалдуулугу, кыргыздардын турмушунда анын ролу жана мааниси.
4. Апта	"Манас" эпосу - кыргыз элинин энциклопедиясы. Эпосто сүрөттөлгөн элдик каада-салттар, үрп-адаттар, ырым-жырымдар. Кыргыз элине байланыштуу башка көптөгөн маалыматтар.
5. Апта	"Манас" эпосунун пайда болушу тууралуу. "Элдик эпос" түшүнүгүнүн аныктамасы. Эпостун жаралыш себептери.
6. Апта	"Манас" эпосу тарыхый булактарда. Араб, фарсы кол жазмаларында. Кытай кол жазмаларында.
7. Апта	"Манас" эпосунун өнүгүшүнүн тарыхый этаптары. Эпос баыркы мезгилдерде. Эпос Ойрот-Жунгар мезгилинде.
8. Апта	Ара сынак.
9. Апта	"Манас" эпосун изилдөө тарыхы. "Манас" эпосу жөнүндөгү алгачкы тарыхый маалыматтар. XIX к. изилдениш тарыхы.
10. Апта	"Манастаануу" - илим катары жана анын өзгөчөлүктөрү. "Манастаануу" илиминин калыптанышы. "Манастаануунун" методдору.
11. Апта	"Манастаануу" илиминин азыркы таптагы абалы. Илимий изилдөө иштери. Эпостун тегерегиндеги талаш-тартыштар, ж.б. маселелер.
12. Апта	Эпосту Совет доорунда изилдөө тарыхы. Чогултуу, жазып алуу. Изилдөө иштери.
13. Апта	"Манас" эпосунун салттуу сюжети тууралуу. Эпостун салттуу сюжети. "Манас" эпосунун салттуу сюжетин бузуу жана өзгөртүү себептери.
14. Апта	"Манас" эпосу жана манасчылар. Тянь-Шандык манасчылар: Ш. Рысмендеев, Тоголок Молдо, М. Мусулманкулов, Багыш ж.б.
15. Апта	"Манас" эпосу жана манасчылар. Чүйлүк манасчылар: Балык, Найманбай, Кенже Кара ырчы, Акмат Рысмендеев. Улуу манасчы Келдибек.
16. Апта	Жыйынтыктоочу сынак.

Баалоо

Баалоо каражаты	Саны (даана)	Үлүшү (%)	Жалпы үлүшү
Арасынак	1	40	40
Финал сынагы	1	60	60